

NUMMER 117 - JAARGANG 29 - MAART 2012

GROETEN UIT RIJPWETERING

Kwartaaluitgave Stichting Oud Alkemade

29e jaargang
Maart 2012, nummer 117

**Kwartaaluitgave van de
Stichting Oud Alkemade.
Opgericht 16 december 1980.**

Redactie:

Sjaak Bouwmeester
Marco Loos
José van der Meer-van der Zwet
Fons van Rijn

Verspreiding van het blad en informatie daarover:
Th. Meijer, Meidoornstraat 13,
2371 VC Roelofarendsveen (071 3314706)

Adreswijzigingen kunnen worden doorgegeven aan:
jgm.rietbroek@planet.nl.

Losse nummers van "Alkmadders" zijn voor € 2,50 verkrijgbaar in het Historisch Centrum, Saskia van Uylenburchlaan 22, Oude Wetering (telefoon 071 - 3312168).
De uitgave "Alkemade in oorlogstijd" is verkrijgbaar voor € 2,80.
Alkmadders **per post** toezenden kost € 8,50 per jaar extra.

Het Historisch Centrum is geopend op zondagmiddag van 14.00 tot 17.00 uur en op dinsdagmiddag van 13.30 tot 16.00 uur.

In de maanden **juli en augustus** en op 1^e Paasdag, 1^e Pinksterdag en 1^e en 2^e Kerstdag is het museum gesloten. Op 2^e Paasdag en 2^e Pinksterdag is het museum wel open..

De minimumdonatie bedraagt € 12,50 per jaar te voldoen op bankrekeningnummer **30.11.09.966** van de penningmeester van de stichting.

Contactpersoon van het bestuur:
Mevrouw A. van Wieringen, Zwarteweg 6, Oud Ade (telefoon 071-5018326), secretaris.

Postadres van de Stichting:
Saskia van Uylenburchlaan 22,
2377 CE Oude Wetering.
E-mailadres: **info@oud.alkemade.net** Internet::
www.stichtingoudalkemade.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudig en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

INHOUD:

Voorwoord van het bestuur	pag. 1
De redactie stelt zich graag aan u voor	pag. 2
Opening tentoonstelling Vervoer en Transport / Rijbewijs bij een pakje boter	pag. 3
Dobbe: van praam tot vrachtauto	pag. 4
Peulen staan op de kunstmest te kwarren	pag. 8
Afscheid Sjaak en Alie van Nieuwkoop	pag. 9
Moppen tappen, vis bakken en venten	pag. 10
Tafeltennis Vereniging Sparkler 1951-1969	pag. 13
Die palen gaan weer een tijdje mee	pag. 16
Zoekplaatjes	pag. 17
Er zit muziek in die jongen	pag. 18
Met de Carsjensboot over Braassemmeer en Kagerplassen	pag. 22
Herinneringen (3) Heen en weer	pag. 23
Schenkeningen	pag. 24
Lezing over de Tweede Wereldoorlog	pag. 24

Voorwoord van het bestuur

Nieuwe redactie bekend!

Een nieuw jaar is aan gebroken voor onze Stichting met veel nieuwe kansen en nieuwe uitdagingen. Allereerst wil ik u bekend maken met onze nieuwe redactie die bestaat uit: Sjaak Bouwmeester, José van der Meer, Fons van Rijn en Marco Loos.

Ook zullen er zo nu en dan anderen hun medewerking verlenen of een ingezonden stuk plaatsen. Dit zien wij graag en ik zou u ook willen vragen om - als u een leuk verhaal hebt of een gebeurtenis kunt omschrijven - dit aan de redactie voor te leggen om het te plaatsen. Het is immers uw blad waarin ook u mooie verhalen of gebeurtenissen kwijt kunt.

Oude lichtbakens herplaatst

De Stichting is heel blij met de herplaatsing van de lichtbakens die vroeger langs de kade van de Braassem hebben gestaan. Verder in dit blad leest u in het gesprek met Aad van Bentem meer hierover. Wij bedanken de familie Rodewijk heel hartelijk voor de schenking hiervan en het vertrouwen dat zij in ons gesteld hebben om ze een goede plaats geven bij ons museum zodat iedereen ze weer kan bewonderen.

Bedankje voor alle deelnemers van de molententoonstelling

Tot slot willen wij de molenaars en alle overige inzenders hartelijk bedanken voor hun inbreng en bijdrage in deze geweldige tentoonstelling. Door de goede samenwerking is deze tentoonstelling een groot succes geweest waar velen van hebben genoten. Bij veel mensen is er interesse gewekt voor de molens in onze gemeente.

Lex van der Zwet,

De nieuwe redactie stelt zich graag aan u voor!

Sjaak Bouwmeester (1949) Ik ben geboren en opgegroeid in de Spoorstraat in Roelofarendsveen. Tussen de lagere school aan het Onelplein en de avond-HTS in Amsterdam heb ik nog enkele andere bouwkundige opleidingen gevolgd. De eerste 15 jaar ben ik werkzaam geweest bij de gemeente Alkemade en de laatste 18 jaar bij woonstichting Vooruitgang in Sassenheim. Na ruim 40 jaar werken geniet ik nu van mijn prepensioen. Ik ben vele jaren actief geweest op sportief gebied en heb ook nog een jaartje betaald voetbal gespeeld. Nu zet ik me met veel plezier in bij de Stichting Oud Alkemade. Naast de archief-werkzaamheden vind ik het leuk om mee te werken aan het totstandkomen van ons blad Alkmadders.

Marco Loos [1960] Ik ben er een van Cor Loos en Lien van kleine Tinus Hoogenboom. Mijn geboorteplaats is Oude Wetering, in 'de kuil', recht tegenover het museum. Al vanaf jonge leeftijd ben ik bijzonder geïnteresseerd in geschiedenis en daardoor al heel wat jaar betrokken bij de Stichting Oud Alkemade, eerst werkzaam in diverse werkgroepen en nu lid van het bestuur. Mijn werk voor de redactie zal zich hoofdzakelijk richten op het verzamelen van informatie voor de auteurs.

José van der Meer-van der Zwet (1948) Ik ben geboren aan het begin van het Noordeinde in Roelofarendsveen, waar nu de winkel van Rob van der Geest staat, destijds op de schuurzolder. Later woonden we op nr. 4 totdat we in 1963 naar De Baan in Oude Wetering verhuisden. Na mijn trouwen verliet ik de gemeente; sinds 1994 wonen we in Alphen aan den Rijn. Ik werkte op het gemeentehuis van Roelofarendsveen, bij Veiling EMM, Boot Beton en van 1972-2009 in verschillende functies bij Samsom Uitgeverij, later Kluwer. Inmiddels geniet ik van mijn prepensioen en zet ik graag mijn kennis en ervaring in voor de Stichting Oud Alkemade en met name voor Alkmadders.

Fons van Rijn

Alkmadders is het blad vóór en dóór u, donateurs en vrijwilligers. Wij doen ons best het voor oude én nieuwe inwoners uit iedere kern van de voormalige gemeente Alkemade interessant en leesbaar te maken. Wij staan ook open voor uw suggesties voor artikelen, interviews, neuwtsjes etc. Schroom niet ons aan te spreken tijdens de openingsuren van het museum of stuur uw reacties naar info@oud.alkemade.net.

Bedankje

Ik wil u even melden, dat ik op de oproep waarin ik vroeg om een exemplaar van het boek "Tussen Kaag en Braassem" inmiddels twee reacties heb gehad. De eerste betrof het aanbod om het boek te lenen en daar ben ik graag op ingegaan. Daarna kreeg ik het aanbod om het boek over te nemen tegen een schappelijke prijs. Zodoende heb ik nu een boek in bezit en het andere exemplaar zal ik eerdaags bij de eigenaar terug brengen.

Mijn hartelijke dank voor het plaatsen van deze oproep!
Vriendelijke groeten

Hanny van Hoorn-Balkenende

Nieuwe Tentoonstelling Transport en Vervoer feestelijk geopend!

Onze nieuwe tentoonstelling op 12 februari jl. van start gegaan met een zeer druk bezochte opening met een kleine honderd belangstellenden verwelkomen.

Jan Dobbe houdt zijn openingspeech.

Louis Dobbe en Pieter van Ruiten bewonderen de oude DKW IFA F8 uit 1939 van Jan van Rhoon.

Na een geanimeerde inleiding door de heer Jan Dobbe, die wat oude herinneringen en anekdotes ophaalde over de voegere tijden van het transport over water en de eerste vrachtauto's, kon men de tentoonstelling gaan bewonderen. Door een grote hoeveelheid inzendingen van veel deelnemers (vervoerders, transporteurs en particulieren) is het weer een interessante tentoonstelling geworden met veel foto's, knipsels, films en ander beeldmateriaal.

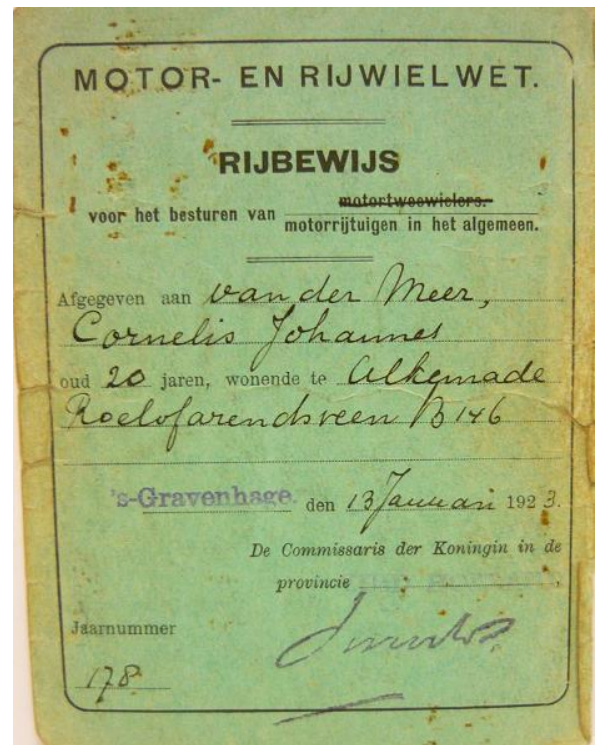
De tentoonstelling loopt tot eind juni. Tot die tijd hopen wij weer veel mensen te ontvangen.

Die heeft zeker zijn rijbewijs bij een pakje boter gekregen!

Je hoort dit nog wel eens als een weggebruiker een andere chauffeur beoordeelt op zijn rijgedrag. Dan is dit vaak negatief bedoeld en gaat het over de wijze waarop het rijbewijs is verkregen. Hoe ging dat vroeger, het halen van een rijbewijs? Tom van der Meer [oud-secretaris van onze stichting] geeft een antwoord.

Al vroeg in de twintigste eeuw vervoerde Sebastianus van der Meer al lading met een vrachtwagen. De auto parkeerde hij aan de overkant van zijn huis, omdat de vrachtwagen niet 'over de plank' kon. Seb woonde op Zuideinde 31 en hij parkeerde op Zuideinde 34 bij familie Teun van der Meer. De beide families gingen vriendschappelijk met elkaar om en zo kon het gebeuren dat de oudste zoon van Seb, Koos genaamd en zeventien jaar oud, in de zomer van 1923 aan zijn overbuurjongen Cor van der Meer, achttien jaar oud, een verzoek had.

Er moest de volgende dag namelijk een vracht groenten vervoerd worden naar Rotterdam en Koos was nog geen achttien, of Cor zo goed zou willen zijn om bij het gemeentehuis even een rijbewijs te gaan halen. Welnu, ze waren goed bevriend en Cor was zo goed om dat voor zijn buurjongen te doen. Zo kon het gebeuren dat ze de volgende dag met de vracht op reis konden naar de Maasstad!

Tom van der Meer

Dobbe: van praam tot vrachtauto

Momenteel is er in het Historisch Centrum van de Stichting Oud Alkemade een tentoonstelling te zien met als thema **Transport en Vervoer**. Dit artikel is naar aanleiding van deze tentoonstelling geschreven. We zijn op zoek gegaan naar een familie, die al heel lang heel betrokken is bij dit thema. En zo kwamen we uit bij de familie Dobbe. We spraken met de gebroeders Jan Dobbe, geboren 12 september 1925, Theo Dobbe, geboren 18 mei 1937 en Louis Dobbe, geboren 16 augustus 1938. Zij zijn zonen van Piet Dobbe (de vierde zoon Co is in 2009 overleden) en zij vertelden het verhaal van de familie Dobbe.

V.l.n.r. Theo, Jan en Louis Dobbe. Foto: Dimmv Olijerhoek

Vervoer in Alkemade

Omdat de vroegere gemeente Alkemade zo'n waterrijke gemeente was, lag het voor de hand om voor het vervoeren van allerlei producten dat water ook te gebruiken. De scheepvaart was dan ook eeuwenlang van levensbelang. De dorpen van Alkemade waren allemaal aan het water gelegen. Maar wegen waren er in de dorpen nauwelijks. Het ging om vaak smalle paden, waarop vervoer prak tisch onmogelijk was. In een vermelding uit 1356 is voor het eerst sprake van een weg, de 'Banwegh'. Vanaf 1632 worden de polders omdijkt en worden die dijken gebruikt als pad. Vóór 1850 is er nog geen sprake van wegen of straten, maar wordt alleen gesproken van dijken. De eerste rijweg wordt in Alkemade aangelegd in 1868 en loopt van Oude Wetering via Roelofarendsveen, Rijpwetering en Oud Ade naar Leiden. Het plan om deze weg aan te leggen kwam van de gemeente Leiden, die zichzelf een belangrijke centrumfunctie toedichtte en op deze wijze kooplustigen naar Leiden wilde trekken.

Op 20 januari 1887 krijgt de gemeente een verzoek van Arie van Wietingen, reiziger en reparateur van naaimachines te Leiden om met een nieuw vervoermiddel (de *velocipède*) over de wegen van Alkemade te mogen rijden. Het verzoek wordt na lang beraad door het College van B & W afgewezen, vanwege het feit dat de meeste wegen in Alkemade langs diepe wateren lopen en het College bang is voor grote 'onheilen' als ze toestemming zou geven.

In 1898 wordt besloten het paardenspoor, dat de weg geworden is, te bestraten. Op 18 juni 1902 mag de ANWB de eerste twee wegwijzers plaatsen en per 1 januari 1910 mogen er motorvoertuigen in de gemeente rijden. Maar het vervoer per schuit blijft nog heel lang een belangrijke rol spelen. In 1912 wordt de Haarlemmerspoorweg geopend. Deze lijn verbindt Hoofddorp met Leiden en heeft bestaan tot 1 januari 1936. Op de spoordijk is later de Provincialeweg N455 Hoofddorp-Leiden aangelegd.

De familie Dobbe

De familie Dobbe is in het bezit van een kopie van de Akte van Indemniteit voor Cornelis de Jonge uit Voorschoten van 7 juni 1771 waarin de 'Schout en de Armmeesteren van den H. Geest Armen van Voorschooten' laten vastleggen dat de onlangs van Voorschoten naar Roelofarendsveen verhuisde Cornelis Dirks Dobbe de Jonge ingeval hij onverhoopt tot armoede mocht vervallen, door het armenbestuur in zijn onder-houd zal worden voorzien. Vermoedelijk is dus de familie Dobbe sinds 1771 in Roelofarendsveen gevestigd.

Arie Dobbe (1863-1901) wordt gezien als de grondlegger van het bedrijf. Maar veel eerder moet er volgens de overlevering al een Dobbe als schipper op het Haarlemmermeer gevaren hebben. Dat moet vóór 1840 zijn geweest, want in mei van dat jaar werd bij Hillegom de eerste officiële spade in de grond gestoken voor het graven van de Ringvaart. In 1852 was het Haarlemmermeer drooggelegd.

Arie, de opa van de hierboven genoemde vier gebroeders, was ook schipper en vervoerde in zijn Veense praam met een laadvermogen van 5000 kilogram voor de Veense tuinders groenten naar Haarlem. Dit deed hij vooral in de zomer. Daarnaast dreef hij een groentehandel. Zijn praam was niet gemotoriseerd, maar hij zeilde, of liep met zijn schip de lange weg naar Haarlem met vaarboom of schuifboom.

Hij was getrouwd met Cornelia van Es en ze kregen zes kinderen. Het gezin leefde vaak in armoede. In 1901 liep Arie een longontsteking op en na een kort ziekbed overleed hij. Moeder Cornelia bleef achter met de zes kinderen,

waarvan de oudste zoon Piet 14 jaar was. De tweede zoon Jan werd op zijn 11^e van school gehaald om mee te werken aan het gezinsinkomen. Piet en Jan werkten op de tuin, maar ventten ook langs de deuren met allerlei producten, zoals aardappelen, maar ook met schoensmeer en borstels. Deze laatste artikelen werden door oom Leen en oom Bart Dobbe uit Leiden gehaald. Al vanaf zijn tiende was Jan met zijn vader mee gegaan richting Haarlem. Hij trok de schuit dan tot de Kaag. Vader Arie ging dan verder en Jan ging weer terug naar huis. Toen Jan wat ouder was ging hij bij zijn ooms Leen en Bart werken. Die hadden een beurtvaart naar Leiden.

Jan en Piet eigen baas

Na nog een paar keer ergens in loondienst te hebben gewerkt besloten Jan en Piet om voor zichzelf te beginnen. Ze huurden een vlet voor f 6,- per week, waarmee ze grond vanuit de Bollenstreek aanvoerden, om in Roelofarendsveen greppels en sloten te dempen.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) werd Piet opgeroepen voor de mobilisatie. Hij was de beheerder van de kas van het bedrijf. In deze periode nam Jan, na overleg met Piet, het besluit om een nieuwe vlet te laten bouwen van 15 ton, met een mast, een giek en zijwaarden.

Scheepsbouwer Rekvoort in Zwammerdam kreeg de opdracht en het schip werd 'De Vooruitgang' gedoopt. Bij de kiellegging moest f 450,- worden betaald en bij de overdracht nog eens f 900,-.

Ook Jan werd opgeroepen voor de mobilisatie en kwam in Katwijk terecht, waar hij in een vishal geleverd werd. Hun werk werd in deze periode overgenomen door hun broers Leen en Theo, terwijl moeder Cornelia enig toezicht hield.

Jan trouwde in 1922 met Toos Blokker en niet lang daarna trouwde Piet met Trijntje Koek. Jan en Toos gingen in de Spoorstraat wonen en Piet en Trijntje trokken in bij moeder Cornelia. Deze woonde op een werft aan het Noordeinde. Die was te bereiken via een poort tussen Bas Pouw en bakker Van Pelt. Op deze werft woonden vier gezinnen, die de beschikking hadden over één wc. Later werd het huis op Noordeinde 19 gekocht. Dit huis diende als uitvalsbasis voor het bedrijf. In het gezin van Piet werden in de loop der jaren vijf zonen en zes dochters geboren, in het gezin van Jan zes zonen en vijf dochters.

De beide broers probeerden zo veel mogelijk werk te krijgen. Dat ging makkelijker toen scheepsbouwer Boot uit Woubrugge jaren later een motor in de vlet bouwde. Ze vervoerden voornamelijk grond en mest. De mest kwam uit de buurt van Schiedam, waar koeien gevoerd werden met afval van jeneverstokerijen. Dit leverde hele dunne en scherpe mest op, die naar spiritus stonk. In het najaar werd er vooral ruige mest vervoerd,

afkomstig van boerderijen bij Nieuwerbrug. En uit Haarlem werd *beer* gehaald (menselijke uitwerpselen, die in die tijd in Haarlem nog in tonnetjes werd opgehaald). Al deze mest was bedoeld voor de Veense tuinders, die de mest in hun pramen konden overladen bij de Veense sluis.

Ze vervoerden ook riet vanuit Nieuwkoop en later vanuit Den IJp naar de Bollenstreek. In het voorjaar, als de tulpen verhandeld waren, werd bij de tulpenboeren afgerekend voor het geleverde riet.

In Roelofarendsveen werden de groenten door de tuinders aangeleverd op de veiling E.M.M., die in 1918 was opgericht. Daar werden ze ingekocht en vervolgens naar de klanten vervoerd. De afrekening verliep via de veiling. Omdat de veiling erg veel werk met zich meebracht werd er een tweede schip aangekocht. Dit schip werd gebouwd door scheepsbouwer Boot uit Woubrugge en 'Niets Zonder God's Zegen' gedoopt. Al snel bleek dit schip te klein te zijn voor alle vracht, die aangeboden werd. Daarom werd na verloop van tijd besloten om het met twee en een halve meter te verlengen en opnieuw kreeg Boot deze opdracht.

'De Vooruitgang' en de 'Niets Zonder God's Zegen' bij de veiling E.M.M.

Rond 1911 werd de bodedienst tussen Roelofarendsveen en Leiden overgenomen van de ooms Leen en Bart. Vanaf die tijd werden ook auto's toegelaten in de gemeente. De firma Dobbe kocht de eerste auto in 1925: een Ford. In 1939 werd een nieuwe Ford, met 5000 kilogram laadvermogen, aangeschaft die al gauw werd gevorderd vanwege de mobilisatie. Daar stond wel een vergoeding tegenover, maar daar kon slechts een oude Ford uit 1934 voor worden teruggekocht. In de Tweede Wereldoorlog ging de stookolie al snel op de bon, waardoor er steeds moeilijker gereden en gevaren kon worden. Ook werd het verplicht om met verduisteringslantaarns te rijden en te varen. Vanaf 1943 kon er helemaal niet meer worden gereden en was het bedrijf aangewezen op de trekvaart.

Na de oorlog

Toen Nederland was bevrijd, brak opnieuw een moeilijke tijd aan. Er was veel beschadigd en veel geld was er ook niet, zodat er weinig te vervoeren viel. Er was ook weinig vertrouwen in betere tijden. Daarom vertrokken in de jaren vijftig velen voorgoed naar Canada, Australië of Nieuw-Zeeland om daar een nieuw en beter bestaan op te bouwen. Toch hield de firma Dobbe de moed er in en slaagde er in ook deze zware tijden door te komen. Na de oorlog was de eerste wagen een oude Bedford uit het leger, die veel onderhoud vroeg. Regelmatig moest er onderweg olie en water worden bijgevuld. Snelwegen waren er in die jaren nog niet en zo moest men dus altijd 'binnendoor' om ergens te komen. Gelukkig was er hier ter plaatse ook wel werk te doen. Het dempen van de sloten langs het Zuideinde gebeurde in opdracht van de gemeente. Het was een werkverschaffingsproject, waarmee het bedrijf f 1,20 per strekkende meter verdiende.

Jan Dobbe en zijn zoon Wim voor hun vrachtwagen.

In deze tijd was het contact hebben met collega's en klanten van groot belang. Gebruikelijk was om bij de klanten langs te gaan om te informeren of er nog goederen getransporteerd moesten worden. Op de Kaasmarkt in Leiden kwamen dagelijks wel dertig bodediensten bijeen. Omdat de handel door middel van een vergunningstelsel was gereguleerd, had iedere bodedienst zijn eigen regio en route. Daarom vond op de Kaasmarkt de overslag plaats van de ene bodedienst naar de andere. En die bodediensten vervoerden echt van alles: doodskisten, gebitten, kousen, stoomwerk, vlees voor de slager en een slijpsteen voor de smid. Die smid, Piet Vink geheten, is trouwens de oudste klant. Hij kwam uit Halfweg en heeft zich hier als smid gevestigd. De verhuizing werd geregeld met de motorvlet van de firma Dobbe. Later werd dat Installatiebedrijf Vink.

De eerste telefoon werd in 1930 in gebruik genomen met als nummer 410. Moeder Trijntje nam de taak van telefoniste op zich, wat ze tot

haar 92^e heeft gedaan. Ze moest, om iemand te spreken te krijgen, bellen naar het postkantoor, waar Fien Hillebrand de verbinding tot stand bracht. Later werd dit geautomatiseerd. In 1983 kreeg het bedrijf de eerste mobiele telefoon, daar is toen f 3000,- voor betaald. Die telefoon had een bereik van ongeveer 500 meter. Nog later kreeg het bedrijf de beschikking over een fax. In 1958 werd het bedrijf gesplitst: Jan (en zonen) en Piet (en zonen) gingen na tientallen jaren samenwerking hun eigen weg. Jan en zonen gingen verder in het grondbedrijf, riet- en

Jan Dobbe aan het werk op de schuit.

groentehandel, terwijl Piet en zonen de bodedienst en de groentehandel naar Haarlem voor hun rekening namen. Overigens trok Piet zich om gezondheidsredenen in die tijd steeds meer terug uit het bedrijf.

Blauwe vrachtauto's

Mede door de ruilverkaveling in Roelofarendsveen was er veel werk voor het grondbedrijf van Jan en zonen (Dirk, Wim en Jan). Dit leidde tot de aanschaf van een kraan van f 30.000,-. Hierdoor kon er veel meer werk worden verzet. En er was veel behoefte aan goede teelgrond in die tijd.

In het begin van de jaren tachtig verhuisde het grondbedrijf van de Noordkade naar het Noordeinde en werd er overgeschakeld naar de handel in potgrond.

In deze tijd deed vader Jan het bedrijf over aan zijn drie zonen, waarbij wel een taakverdeling werd afgesproken. Dirk hield zich bezig met de groentehandel en Wim en Jan richtten zich op de grondhandel. Na verloop van tijd kwamen ook een zoon van Dirk (Patrick) en een zoon van Jan (Jan) in het bedrijf. In 2000 werd begonnen met geconditioneerd vervoer naar de bloemveilingen in Nederland met de bekende blauwe vrachtauto's.

In 2001 werd na lang onderhandelen een nieuwe vestiging op het Veenderveld betrokken, maar al snel na de verhuizing gingen de zaken bij het grondbedrijf minder goed. In het verleden waren door de overgang naar kunstmest en bloemen al de handel in mest en groenten spaak gelopen. Nu nam de behoefte aan grond flink af doordat het broeien van tulpen op water sterk opgang maakte. In 2005 werd het grondbedrijf uiteindelijk overgenomen door Holland Potgrond.

Het vervoersbedrijf floreert nog altijd op het Veenderveld onder de naam Fa. J. Dobbe & Zn. met 16 vrachtauto's en 35 vaste personeelsleden. Daarnaast zijn er nog 10 oproepkrachten. Tegenwoordig staat dit bedrijf onder leiding van de volgende generatie Patrick en Jan Dobbe.

Rode vrachtauto's

Het bedrijf Piet en zonen (Jan, Co, Theo en Louis) groeide en bloeide eveneens, tegenwoordig bekend onder de naam Dobbe Transport en herkenbaar aan de rode vrachtauto's. De groei werd vooral bereikt door de overname van andere bodebedrijven. In 1958 werd met enige moeite een bodedienst uit Leimuiden overgenomen. Een jaar eerder was dat ook geprobeerd, maar vanwege een verlate afspraak ging dat toen niet door.

In 1962 werd een bodedienst uit Leiden aangekocht, die een dienst onderhield met Zaandam en Amsterdam. En zo werd Dobbe vervoerder voor Verkade. Later kwamen daar grote klanten bij als Albert Heijn, Duyvis en Riedel. Een andere grote klant waar vanaf 1938 voor gewerkt werd was van Gend & Loos. Dit duurde tot 1998 toen dit bedrijf ophield te bestaan.

In 1962 werd een perceel grond gekocht in de Googerpolder, waar ook autobedrijf Van der Voet zich zou vestigen. Aanvankelijk werd er door de gemeente geen toestemming verleend om er een bedrijf te vestigen, maar de koop werd toch doorgezet, met de toezegging dat er voorlopig wel koeien geweid zouden worden. De grond kostte f 5,- de meter. Voor de bouw van het bedrijfsgebouw moest uiteindelijk f 240.000,- betaald worden en voor de bedrijfswoning f 26.000,-. Het lukte echter niet om een hypotheek te krijgen bij de

Rabobank. In de kroeg werden verhalen verteld over subsidies die tuinders kregen om een bedrijf in de Googerpolder te vestigen. Maar de Rabobank vond het een te groot risico. Daarom wendden ze zich tot de Nederlandse Middenstandsbank in Hoofddorp en die wilde wel meewerken. In 1968 kon met extra hulp van een krediet van LIAM (importeur van Mercedes) het complex aan de Korte Goog worden gebouwd.

In 1989 was het bedrijf gegroeid tot vijftien wagens, zeven aanhangers en een snelbus. En dat alles met een personeelsbestand van zestien medewerkers. Verder is er in samenwerking met transportbedrijf Breeuel uit Mijdrecht, een bekende uit het

Voor de vestiging aan de Korte Goog. Op de foto staat Jan.

Kaasmarktjijdperk, een vervoerslijn naar Zuid Frankrijk geopend, waar een gezamenlijk opslag- en overslagbedrijf is gevestigd.

In 2002 was het bedrijf in omvang toegenomen naar 35 auto's en vond de verhuizing naar het Veenderveld plaats. Hier staat nu een voor Nederlandse begrippen middelgroot transportbedrijf, dat zich bezighoudt met geregeld regionaal vervoer en ongeregeld vervoer door heel Nederland.

Nu, in 2012, telt het bedrijf 100 medewerkers en 50 auto's en is de vijfde generatie Dobbe (Piet, Eric en Peter) werkzaam in het bedrijf.

Dat maakt wel duidelijk hoe de familie Dobbe zich met het bedrijf verwant voelt. En vooral ook met handel en vervoer.

*Geert-Jan van Beek
Met dank aan Hans Spruitenburg*

Bronnen:

Familie Dobbe

Archief Stichting Oud Alkemade

Het leven van Jan Dobbe (1890-1985), door zoon Arie, 2005

Tussen Kaag en Braassem, A.G. van der Steur, Repro-Holland B.V, 1985.

Wikipedia.org

“Peulen staan op de kunstmest te kwarren”

J.P. Hogenboom bij zijn 60-jarig huwelijksfeest in 1982.

De lente na de strenge winter van 1942 wilde maar moeilijk op gang komen. De winter was dan ook heel streng, zoals in de vorige Alkmadders viel te lezen. In Winterswijk werd met min 27,4 Celsius de laagste temperatuur ooit in Nederland gemeten. Ook werd er voor het derde achtereenvolgende jaar een Elfstedentocht gereden. De vorst richtte in Roelofarendsveen onder de teelten veel schade aan, aldus J.P. (Jan) Hogenboom (1897-1985) in zijn dagboek aantekeningen.

Als tuinder was Hogenboom afhankelijk van het weer, voor hem een reden een en ander vast te leggen. Hij leerde het tuindersvak in de praktijk van zijn vader, zoals gebruikelijk in die tijd. Daarnaast volgde hij de tweejaarlijkse tuinbouw-wintercursus die waarschijnlijk in 1907 voor het eerst in Roelofarendsveen werd gegeven. De cursus was opgezet door A. J. Zwartelé, de hoofdonderwijzer van de jongensschool en werd mede betaald door de plaatselijke vereniging van bollentelers die in 1893 was opgericht. Het was de eerste vorm van tuinbouw-onderwijs in het dorp. Misschien kreeg Hogenboom daar wel het advies zijn ervaringen in een dagboek vast te leggen. Hieronder weer enkele passages uit de aantekeningen.

“Maar dinsdag 1 April is het ijs toch verdwenen. In deze week dat is de Paaschweek, regent het een paar keeren flink, maar de hal is nog niet uit de grond aan de kanten van het land. Paaschen 5 april tamelijk ? weer, maar nog niet zacht. In deze week is het ook nog frisch en winderig. Vooral Woensdag, Donderdag en Vrijdag stormt het soms uit het Westen. Er worden in deze en de volgende week dat is van 12-19 april nog veel peulen gepoot, maar de grond is al tamelijk droog, daar het maar niet regent en veel winderig weer is. De week van 20-27 April geeft veel wind uit het Oosten en het droogt buitengewoon fel, daar het ook zonnig is. Nog steeds zit in molshoopen hal. Het is buitengewoon droog weer. Het is Dinsdag 28 April. Het stormt uit het Oosten. Het buitenwater is hoog, zoodat de kade veel te houden heeft. Bij de turfschuur kwam een scheur in de kade. Een paar nachten wordt op de kade gecontroleerd. Er stormen twee luchtramen uit het warenhuis. Ook nog een paar ramen platglas stuk. Op gescheurd land waait veel stof weg. In deze week verbranden in de Haarlemmermeer 3 of 4 woningen op één dag”.

“Zaterdag 2 en Zondag 3 mei donker weer met Noordenuwind. Koud. Steeds weer blijkt dat de vorst veel schade heeft aangericht. Koolzaad is weg. Crocussen zijn veel bevroren of verzopen. Narcissen staan matig tot slecht, met zeer kort gewas. Peulen staan op de kunstmest te kwarren, wachten op regen. Heden Zondagavond regent het een weinig, we hopen dat er wat komt. Morgen Maandag zijn er aardbeien van de koude bak. De prijs is heden 5 gulden per KG, dus 1,25 per half pond. In de week van 4-9 mei schraal zonnig weer en altijd nog maar droog”.

“Maandag is het weer droog weer. Dinsdag 2 Juni begint het te groeien, warm weer en een goed vochtige grond. Aardbeien 1,20 gulden per KG, peulen 7 gulden per 10 KG. De aardbeien aanvoer loopt hard af. De oogst valt tegen en er worden al heel wat peulen aangevoerd, ook al van de koude grond”.

“Deze week is het rantsoen aardappelen slechts 1 KG, en deze zijn Zaterdag pas te krijgen, zoodat door veel menschen deze week honger is geleden omdat er totaal niets te koop is. Zelfs niet eens voldoende groenten. In de smokkelhandel kost tarwe 190 à 200 gulden per mud, een prijs die slechts weinigen kunnen betalen. In allerlei bonnen wordt veel handel gedaan tegen hoogen prijs. Aardappelen (oude) kosten in de zwarte handel 15 tot 40 gulden per mud. Bij het rooien der nieuwe staan de menschen te wachten tot de controleurs vertrekken, om dan nog wat machtig te worden. De toestand is ernstig, en het einde is niet te bezien”.

“Verschillende tuinders moeten nog het stroo in de augurken leggen. De augurken zijn nog klein. Vòòr Augustus zullen er niet veel komen. De boonen staan vrij goed. Maandag zullen we de eerste ramenboonen plukken. Er hangt onder aan de stok veel aankomend goed. Door het koele weer is alles er aan gebleven, zoodat volgende week al wat te vinden zal zijn tenminste aan de halve ramen boonen. De koude grond is nog niet zoo ver. Deze week was de boonenprijs op 4 gulden blijven staan. Peulen en doppers 1,80 gulden. Tuinboonen die deze week veel zijn aangevoerd 1 gulden per zak. In de week van Maandag 13 tot Zondag 19 Juli is het over het algemeen zeer onplezierig weer.

Veel donker weer met nogal wat wind en regen. Soms zeer koud. Het groeit zeer weinig. In het geheel geen augurkenweer. Sommige ranken beginnen er al slecht uit te zien, en het is te vreezen dat als de zon komt er veel zullen sterven. Bovendien is de prijs van grof slechts 2 gulden per zak van 25 KG. Volgende week slechts 1,75 gulden”.

“Heden Zondag 20 Sept is het 7 weken geleden dat het laatste is geschreven. Het zal dus moeilijk zijn alles precies te vermelden. In de week van 3-10 Augustus niet koud, maar nog al regenachtig.

Het groeit nog al aardig. Het is best weer voor aardbeienplanten te poten, maar die zijn er nog weinig. Veel worden er gekocht in Zalt-Bommel en Beverwijk. Hier zijn ze grotendeels mislukt”.

“Deze 7 weken gaven echter over het algemeen goed weer. Er staat nog veel op het land maar alles groeit nog goed. Sla geeft geen beste kroppen, maar andijvie, kool, pronkboonen, Chinesche kool enz. enz. beloven een goede oogst.

Snijbloemen zijn nog steeds duur. Vooral de Chrysanten brengen een hoge prijs op. Voor export 40 cent per stuk en de vrije handel soms nog hoger”.

“Nog steeds staat buiten alles te bloeien, omdat wind en nachtvorsten uitblijven. Van 12 tot 17 Oct. zacht regenachtig weer dus nog steeds

groeizaam, maar erg onplezierig weer. Van 19 tot 24 October, een week bar slecht weer, veel regen en veel wind”.

“Aan de veiling nog steeds een groote aanvoer van andijvie, Chinesche kool en tomaten. Koude grond sla is nu op, en glassla is er nog heel weinig. Veel gaat weg voor export. De bloemen zijn nog steeds duur. Raynanten exportprijs 40 cent, Pulling en andere soorten brengen in de vrije markt tot 75 cent per stuk op”.

Getuigschrift van J.P. Hogenboom van de wintertuinbouw cursus van 1896.

Tot zover het tuindersdagboek van J.P. Hogenboom.

Fons van Rijn

Afscheid van Jacobus Alberts (Sjaak) en Alie van Nieuwkoop

Op zaterdag 25 februari jl. werd in het bezinningscentrum de Stal op de Kaag afscheid genomen van Jacobus Alberts (Sjaak) van Nieuwkoop en zijn vrouw Alie. Met hun vertrek van Kaageiland komt er na tweehonderd en vijftig jaar een einde aan een rijke familietraditie. Sjaak is de laatste telg uit een oud vissersgeslacht dat gedurende zeven opeenvolgende generaties op en om de Kagerplassen hun brood hebben verdiend met de binnenvisserij. Het afscheid werd aangeboden door pastor Kees van Lent, initiatiefnemer van de Stal op de Kaag en de nieuwe eigenaar van het schuin tegenover gelegen laatste vissersbastion Julianalaan 24/26 op de Kaag. In de komende uitgaven van de Alkmadders van resp. juni en september zal aandacht gegeven worden aan deze wel heel bijzondere familiegeschiedenis.

Ter herinnering aan het afscheid werd door Ria Stolk, voorzitter van het bestuur van de Stal op de Kaag, een boekje aangeboden met de familie-geschiedenis van het vissersgeslacht Van Nieuwkoop, onder toezien oog van pastor Kees van Lent.

Jan Biemond

Moppen tappen, vis bakken en venten

'Rondomzon' staat er op de gevel van de fraaie woning van Jan Smit aan de Leimuiderdijk in Weteringbrug. Die naam is niet helemaal volledig, want hij slaat alleen op de buitenkant van het huis terwijl ik binnen iemand aantref die niet alleen een zonnig karakter heeft, maar bovendien straalt van energie, humor en gastvrijheid. Redenen genoeg deze markante visboer voor 'Alkmadders' te interviewen.

Muizenstaart

Mijn bewondering voor het prachtige 'stekkie' (om maar met een visterm te beginnen) steek ik niet onder stoelen of banken. Achter het huis een mooi terras met veel groen en aan de straatkant een fraai uitzicht op de Ringvaart

met de vele boten en bootjes. "Ja, het is mooi hier," beaamt mijn gastheer, die intussen

Woonark Corrie waarop Jan Smit in 1934 geboren werd.

ijverig bezig is met verse koffie en voor mij een gevulde koek. "Je kijkt hier uit op 'De Muizenstaart'," gaat hij verder en na mijn vragende blik verklaart hij dat het een eiland in de Ringvaart is, waar hij met zijn ouders op een ark woonde. "We hadden daar geen elektrisch licht, geen gas, geen waterleiding en geen telefoon; de zaak had mijn vader aan de overkant op de vaste wal."

Vanaf zijn tiende jaar hielp kleine Jan mee in het visbedrijf van zijn vader. Hij leerde al snel vis venten en heeft dat 55 jaar volgehouden. Al vroeg schalde zijn roep over het dorp: "Zoute en zure! Gebakken bokking, makrelen en Engelse bokking. Sprout...! (Wat heb je in je strot!)." Het was nauwelijks te verstaan, maar dat hoorde erbij. Alle venters slaakten onverstanebare kreten. "Wat roep je toch allemaal, Jan?" vroeg een mevrouw. "Spreek toch gewoon Nederlands!"

Zalmpie

Op de viswinkel en de kar stond 'Zalm's zeevis'. Bovendien was de bijnaam van mijn gastheer 'Jan Zalm' oftewel 'Zalmpie'.

Inmiddels zijn er al enkele moppen over mij uitgestort en Jan gaat over op 'annekedotes'. "Wel toevallig hè, visboer," zei een klant; "je verkoopt vis en je heet Zalm." Jan was en is er de man niet naar dit misverstand uit de weg te ruimen.

Minder toevallig is, dat zijn hobby snoeken is. Vele foto's in de huiskamer en keuken zijn stille getuigen van zijn 'wonderbaarlijke visvangst'. Snoeken van een meter en meer zijn geen zeldzaamheid. Naast al die kleurenfoto's herinneren zwart/witplaten aan een ver

verleden. "In de jaren dertig ventte mijn vader vis uit een fietskarretje," vertelt Jan. "Later kocht hij een hit met een kar voor 87 gulden en werden de zaken groter aangepakt. In de oorlog kwam de klad in de verkoop van vis en schakelde mijn vader over op de paardenhandel. Hij verkocht een keer een paard aan een boer, maar die kreeg een zware teleurstelling te verwerken. Hij kwam verhaal halen bij mijn vader en vertelde: 'het paard lag vanmorgen dood in de stal.' Mijn vader haalde zijn schouders op en zei: 'zolang het beest bij mij was, is dat nooit gebeurd!'" Aan het olijke 'rondomzon-gezicht' van Jan zie ik dat hij van de moppen overgeschakeld is naar de sterke verhalen.

Vader Toon met paard en viskar in 19132.

Moppen en sterke verhalen

Ja, moppen en sterke verhalen zijn Jan's lust en z'n leven. Af en toe probeer ik voorzichtig ook een mop te vertellen, maar er is geen eer aan te behalen, want als ik halverwege ben, maakt hij de mop af. Na de vierde keer geef ik het op, maar Jan niet. "Zoals die jongen," vertelt hij, "die hielp me een zware kar tegen de brug op te duwen. Toen we boven waren vroeg ik: 'rook je?' Gretig knikte de knaap, waarop ik zei: 'dat dacht ik al, je staat zo te hijgen.'"

Vader Toon met zoon Jan met hun wagens.

En dan die mevrouw die voor twaalf en halve gulden vis kwam halen. "Ze betaalde met een briefje van 25 en rekende erop de helft terug te krijgen. Dat gebeurde ook, maar niet zoals de vrouw verwachtte. Ik stond net vinnen van schollen af te knippen en knipte en passant ook het bankbiljet doormidden.

"Wat doe je nou?" schrok ze. "U de helft als wisselgeld teruggeven," zei ik. "Maar dat halve briefje is toch niets meer waard!" kermde ze. Ik heb haar het normale wisselgeld natuurlijk betaald en de twee helften weer aan elkaar geplakt," zegt Jan doodleuk. En dan moet ik de rest van zijn verhaal ook maar geloven. "Want," zo gaat hij verder, "een week later kwam de dokter voor vijf gulden vis halen en toen hij met een tientje betaalde, scheurde hij het biljet doormidden en lachte: "dat doe jij met je klanten toch ook!"

Graskarpers

Ook de politie ontkwam niet aan zijn grappen en grollen. Jan houdt van netheid, niet alleen in de zaak, maar ook buiten. De graskant voor zijn huis aan het water houdt hij mooi kort. Het gras vangt hij op in de bak achter de maaier en als die vol is kiepert hij de inhoud in de Ringvaart. "Wat u doet is verboden, beste man!" merkte een jong agentje, dat toevallig met een maat passeerde, op. "Ik merk wel dat jullie geen verstand van vis hebben," reageerde Jan. "Dat gras is hard

nodig voor het behoud van de graskarpers. Zodra ze het geluid van de maaimachine horen, liggen ze met hun bekkies open te wachten op het gras." "Echt waar?"

Jan is goed bij de tijd, maar als het moet kan hij een onnozel gezicht trekken. "Wis en waarachtig! Als ik weer ga maaien zal ik een seintje geven; dan kunnen jullie met eigen ogen de karpers met de open bekkies aanschouwen." En wat gebeurde er daarna, wil ik weten. "Ik heb ze nooit meer teruggezien," lacht Jan. En verder: "Wat oudere agenten zouden er sowieso niks van zeggen, want als ze 's nachts dienst hadden kwamen ze bij mij altijd een visje eten. Ik stond, vooral tegen het weekeinde, soms twintig uur achter elkaar te bakken en dat wisten die knapen."

Mijn gezicht drukt enig ongeloof uit, maar Jan verzekert me dat het allemaal echt gebeurd is. Hoewel de olijke tinteling in de ogen van mijn gastheer mij verdacht voorkomt, geef ik me gewonnen.

Eeuwige vrijgezel

"Nee, ik ben nooit getrouwd geweest," vertrouwt Jan mij toe. "Toen ik wilde trouwen bleek mijn schoonmoeder geen dochters te hebben, dus ging het feest niet door." Hij zegt het met een ernstig gezicht, terwijl ik naar adem hap van het lachen. Het typeert de echte komiek, die hij in feite is en om zijn eigen grappen niet lacht.

In plaats van een vrouw nam Jan zo'n 25 jaar geleden zijn ouders in huis. In zijn nieuw gebouwd huis, wel te verstaan. "Vader is er 82 geworden en moeder heb ik tot haar dood op 97-jarige leeftijd verzorgd", zegt hij bewogen knikkend.

Jan Smit met een van zijn vele vangsten.

Ja, Jan maakt wel grappen, maar onder zijn 'grapjas' klopt een warm hart. En dat niet alleen. In zijn werk is hij altijd serieus geweest en heeft hij gelet op kwaliteit en zindelijkheid. "In een viswinkel moet het niet naar vis ruiken, want dan is er iets mis," verzekert hij mij. Niet voor niets heeft hij van

de Keuringsdienst van Waren een 'A' op zijn keuringsrapport gekregen en dat is de hoogste kwalificatie voor zindelijkheid! Maar dan moet hij toch weer grappen, want met Jan moet je niet te serieus worden. "Je kon bij mij van de vloer eten, want...er lag genoeg!"

Nog steeds liefhebber van vis

Tijdens ons gesprek wordt Jan opgebeld door een collega uit Leidschendam met de boodschap dat hij schar heeft. "Ik kom ze halen," reageert Jan. Niet zomaar een paar scharretjes, maar wel vijftien kilo. Hij verpakt

ze in 'hapklare' porties en vriest die in. Vrijdag is het visdag en dan komen zijn vrienden vis eten. De scharretjes bakt hij in arachide-olie, die geperst wordt uit aardnoten. "Die olie bevat geen water en kan bij het bakken dan ook niet spatten," vertrouwt de vakman mij toe. "Ik gebruik nooit iets anders," verzekert hij me. "Op maandag eet ik, samen met mijn hulp, gestoofde kabeljauw."

Bij het afscheid krijg ik nog een heerlijke makreel mee en dan moet ik onwillekeurig denken aan zijn slogan: 'Wie Zalmpie kent, zoekt niet en wie zoekt, kent Zalmpie niet.'

Clemens Wisse

DE HISTORISCHE FEITEN OP EEN RIJTJE

In de haringstad Vlaardingen zag Toon Smit in 1906 het levenslicht. Zijn vader had een grossierderij in haring en had vijftien man in dienst om de haring met paard en sloopswagen bij de viswinkels te bezorgen. Dat ging lange tijd goed, maar toen in het begin van de dertiger jaren de crisis ons land in haar greep kreeg moest Toon een flinke stap terugdoen. De mensen hadden geen geld om malse haring te kopen, dus moesten er klanten met geld gezocht worden. Hem werd gezegd dat die klanten in het gebied van Kaag en Braassem te vinden waren. Toon was getrouwd, had een dochter (Sophie) en Jan was in aantocht. Hij liet in Overschie een ark bouwen en voer met vrouw en dochter naar Oude Wetering. Op 't Kampie in de sloot bij Bouwmaterialenhandel Pulleman vond hij een ligplaats, maar niet voor lang. Later legde hij aan bij de Muizenstaart. Op die ark (Corrie) werd Jan in 1934 geboren. Vader Toon had toen de zorg voor zijn vrouw en twee kinderen.

Hij trok eropuit met twee volle emmers haring aan een juk, maar de beloofde mensen met geld kwam hij nauwelijks tegen. Maar Toon Smit was een doorzetter en als hij onderweg naar huis (ark) was, deelde hij wat overgebleven haring uit. De mensen hadden nog de smaak in de mond van 'die Katwijkers' en proefden duidelijk verschil. Hoewel het niet meteen een vetpot werd, trok de handel toch aan. Zijn kreet: 'Hollandse Nieuwe, haring als zalm!' schalde over de dorpen. De emmers maakten plaats voor een fietskarretje, waardoor Toon zijn gebied sterk kon uitbreiden.

Ondanks de magere jaren werd enige tijd later van fiets met karretje overgeschakeld naar paard en wagen. Dat ging een poos goed, maar toen gooide de oorlog roet in het eten. De zee lag vol mijnen en de aanvoer van vis stopte. Onder het motto 'handel is handel' ruilde Toon de verkoop van haring in tegen de verkoop van paarden, wagens en tuigen.

Maar oude liefde roest niet en dus werd na afloop van de oorlog de vishandel nieuw leven ingeblazen. Jan had inmiddels de leeftijd waarop hij zijn vader kon helpen en er werden twee paarden en twee viskarren aangeschaft, waarmee vader en zoon de boer op gingen. Zij hadden ventvergunningen in Oude Wetering, Roelofarendsveen, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Oud Ade, Burgerveen, Rijssenhou, Leimuiden en Rijnsaterwoude.

Vader Toon was in 1964 te oud om nog zijn rijbewijs te halen en dus schafte Jan een z.g. 'pick-up' aan. Daarmee ging het venten veel sneller. Hij hield het vol tot 1989 en bediende daarna zijn klanten in de winkel annex werkplaats annex garage. Ernaast liet hij een fraai woonhuis bouwen. In het jaar 2000 maakte de winkel plaats voor een woonhuis voor een familielid en ging Jan van zijn pensioen genieten.

Een oproep uit 1970 van Jan Smit met zijn pick-up.

Tafeltennisvereniging Sparkler 1951-1969

Naast tafeltennisvereniging De Treffers, die in 2012 het 75-jarig jubileum viert, was er binnen Roelofarendsveen gedurende die periode bijna 20 jaar lang nog een tafeltennisvereniging actief, te weten de r.k. t.t.v. Sparkler.

Het was in 1947 dat mgr. Huibers, bisschop van Haarlem, besloot dat er naast de rooms katholieke kerk in Roelofarendsveen (de huidige Petruskerk) een tweede katholieke kerk gebouwd mocht worden. Door de groei van de bevolking, m.n. in de Googerpolder, groeide het aantal kerkbezoekers dermate dat een tweede Godshuis in Roelofarendsveen noodzakelijk was. Als tussenoplossing werd in een loods van de inmakerij van Piet de Jong aan de Langeweg, naast de inmakerij van Volwater, een noodkerk gerealiseerd. Deze noodkerk was in gebruik van 28 november 1949 tot 1 juni 1951. Op 23 mei 1951 kwam de huidige Mariakerk aan het Pastoor Onelplein in Roelofarendsveen gereed.

Accommodaties

U zult zich wellicht afvragen wat hebben die kerken nu met tafeltennis en in het bijzonder met Sparkler te maken? Wel nu, dat zit als volgt:

De Prancratiuszaal aan het Noordeinde was

De vlag van Sparkler.

de thuisbasis van tafeltennisvereniging De Treffers. Omdat hier nog meer verenigingen gehuisvest waren was er, door de groei van de bevolking, ook grote behoefte aan uitbreiding van accommodaties voor de verenigingen. De leeggekomen noodkerk was dus ideaal als een soort tweede Prancratiuszaal. Aldus geschiedde, de voormalige noodkerk werd omgebouwd tot parochieel jeugdhuis en kreeg de naam De Burcht. De exacte datum is niet bekend maar waarschijnlijk in de tweede helft van 1951 werd Sparkler opgericht en De Burcht werd de eerste accommodatie waar de leden van Sparkler op één tafel het tafeltennis beoefenden.

Dit heeft niet zo heel lang geduurd; in 1953 werden namelijk de eerste zes lokalen van de St. Jozefschool aan het Pastoor Onelplein in gebruik genomen. Gezien het feit dat zo'n 70 % van de leden van Sparkler uit de omgeving van de Spoorstraat, Narcissenstraat en Nieuwstraat kwam, werd in 1954 de aula van de school in gebruik genomen als speelruimte. Hier kon gebruik gemaakt worden van drie tafels. Tot het eind van haar bestaan heeft Sparkler van deze accommodatie gebruik gemaakt.

Spelers(sters)

Omdat je in die tijd pas op 12-jarige leeftijd lid van een voetbalvereniging mocht worden en er nog geen gymnastiekvereniging was, ging veel jeugd dan maar tafeltennissen. Veel jongens gingen echter zodra ze twaalf werden op een voetbalclub. Het beoefenen van twee sporten was financieel gezien niet aan de orde en ze stopten daarom vaak met tafeltennissen.

Tafeltennis was in die periode, gezien de lage kosten en de grote gezinnen, een familiesport.

Gezinnen waar meerdere leden lid waren van Sparkler waren in die tijd families Koot (Henk, Jan, Bas, Theo, Plony en Rina), Van der Zwet (Joop en Bertus), Bouwmeester (Cor, Piet, Sjaak), Witjes (Henny, Kees, Theo, Jan en Cris), Van der Meer (Duifie) (Piet, Bert, Theo en Kees), Van Diemen (Willem en Kees) en de familie Oomen (Piet en Jan).

De gebroeders Theo, Henk en Jan Koot.

Enkele bekende eerste teamspelers van Sparkler in de periode van de oprichting tot halverwege de jaren zestig waren Bert en Theo van der Meer,

Cor en Piet Bouwmeester (stapten in 1957 beiden over naar R.T.C.), Joop van der Zwet en Theo Koot. Vervolgens waren dat tot aan de fusie in 1969 Jan van Dijk, Johan L'Ami, Sjaak Straver, Loek Akerboom en Henk Elstgeest.

Bert van der Meer en Piet Bouwmeester waren wel de meest getalenteerde spelers. Zo speelde Bert in 1956 in Deventer de finale om het Nederlands kampioenschap voor junioren tegen ene Beugelsdijk uit Noordwijk. Alle toernooien voor en na deze finale won Bert van deze speler. De belangrijkste wedstrijd werd echter, ondanks de aanmoedigingen en het flesje prik, met twee keer 21-16 verloren van Treffers-coryfee Wout Heemskerk. Het spijtige voor de tenniscarrière van Bert was wellicht dat hij zich niet volledig kon focussen op het tennissen en eigenlijk liever voetbalde.

In 1963 stopte hij op 22-jarige leeftijd met tafeltennissen om na drie jaar, maar dan als invaller bij het eerste team, samen met zijn broer Theo en Sjaak Straver, het kampioenschap in de 3^e klasse te behalen. In datzelfde jaar werd ook het 2^e team met Jan Klerks, Aad Verdell, Loek Akerboom en reserve Cees van Klink kampioen in de 3^e klasse.

Bert en Piet waren aan elkaar gewaagd. Piet was meer een toernooispeler en won in zijn klasse een aantal keren het enkelspel van het Aardbeien-toernooi van De Treffers. Samen met Joop van der Zwet werd hij ook winnaar in het dubbel. Met zijn broer Cor bereikte hij eens bij het Nederlands kampioenschap de finale in het dubbelspel.

Bestuur

Er is niet meer precies te achterhalen wie van wanneer tot wanneer de bestuursleden zijn geweest..Navraag bij de Nederlandse tafeltennisbond (N.T.T.B.) en de Kamer van Koophandel leverde geen gegevens op. Oud-leden noemden de volgende bestuursleden:

- Jan Klerks* is vanaf 1953 tot de opheffing in 1969 zeer actief geweest binnen Sparkler; naast speler en jeugdtrainer was hij een aantal jaren voorzitter. In de laatste fase van Sparkler was hij daarnaast ook nog secretaris en penningmeester.
- Kees Hogenboom:* was medeoprichter en eerste voorzitter van Sparkler.
- Piet Oomen:* was jarenlang penningmeester. Hij ging maandelijks bij de leden langs om de contributie op te halen. Piet was ook begeleider van jeugdspelers.
- Anton Koot:* is mede-oprichter en was een aantal jaren voorzitter.
- Jan Koot:* was bestuurslid en voorzitter; hij begeleidde samen met Piet Oomen ook de jeugdteams.
- Kees van Klink:* was eind jaren veertig als speler actief bij De Treffers waar hij toen in het 2^e team speelde. In 1951 werd hij lid van Sparkler; naast verschillende bestuursfuncties was hij ook actief als trainer.
- Periode 1965-1968:* in deze periode bestond het bestuur uit Kees van der Stam, Bertus van der Zwet, Johan l'Ami, Piet de Koning en Jan Klerks die in het fusiejaar 1969 zowel voorzitter, penningmeester als wedstrijdsecretaris ws.

Er zijn slechts zes namen van meisjes bekend uit de periode van het bestaan van Sparkler. Het is niet bekend hoe de teams waren samengesteld en in welke klasse de dames speelden.

1956 Prijsuitreiking aan Bert van der Meer, clubkampioen bij de junioren. Foto: Plony Koot.

Ledenaantal

Het ledenaantal groeide gestaag. De periode rond 1960 was het hoogtepunt. Volgens de heer Klerks had Sparkler in die tijd meer leden dan De Treffers. In september 1957 werden het gemeentelijke badhuis en de gymzaal aan de Populierenstraat gerealiseerd. Gymnastiekvereniging Excelsior werd opgericht wat tot gevolg had dat een aantal jeugdleden van Sparkler, en dan vooral de meisjes, hun lidmaatschap opzegden en lid werden van Excelsior. Halverwege de jaren zestig begon het ledenaantal van Sparkler terug te lopen.

“Fusie” Sparkler – De Treffers

Op 6 november 1967 werd de thuisbasis van De Treffers, de Pancratiuszaal aan het Noordeinde, gesloten. De Pancratiuszaal moest gesloopt worden voor de realisatie van de ruilverkaveling en de bouw van nieuwe woningen (Arendshorst). Vanaf dat moment heeft De Treffers een periode van twee jaar van verschillende accommodaties gebruik gemaakt, waar onder samen met Sparkler van de aula van de St. Jozefschool aan het Pastoor Onelplein. In die tijd hadden beide clubs het moeilijk. De Treffers door gebrek aan een goede accommodatie en Sparkler door een teruglopend ledenbestand en een chronisch gebrek aan bestuursleden. Het bestuur van Sparkler bestond in die tijd nog maar uit één persoon namelijk Jan Klerks. De Treffers had inmiddels vergevorderde plannen voor de bouw van een eigen tafeltennisaccommodatie. De instanties die voor de bouw daarvan subsidie toezegden deden dat onder de voorwaarde dat De Treffers en Sparkler zouden fuseren. Gebrek aan bestuursleden en een teruglopend leden bestand bij Sparkler (nog

maar 40 leden), het plan voor een nieuwe accommodatie bij De Treffers in combinatie met de eis van de subsidieverstrekkers leidden uiteindelijk tot een fusie tussen Sparkler en De Treffers. In augustus 1969 vonden bij beide verenigingen opheffingsvergaderingen plaats. Op 18 augustus 1969 werd de installatievergadering van de nieuwe Sportvereniging De Treffers gehouden en was de officiële samenvoeging een feit.

Door de fancy fairs die Siem Koek in die tijd organiseerde, had Sparkler bij de fusie nog een bedrag in kas van f 991,85; naast de overdracht van materiaal zoals tennistafels werd dit bedrag overgeboekt naar De Treffers. Naast zes leden van De Treffers trad oud-lid van Sparkler Bertus van der Zwet toe tot het nieuwe bestuur van Sportvereniging De Treffers. Hij zou bijna tien jaar bestuurslid blijven. Kort na de fusie konden bijna 150 leden van de nieuwe vereniging het nieuwe complex aan de Lucas van Leydenlaan in gebruik nemen.

Bijzonderheden:

De naam Sparkler komt uit de Griekse taal en betekent vrij vertaald ‘vuurwerk uit de hand’. De gekruiste brandende fakkels in het logo symboliseren dit ook. Wie de naam bedacht heeft is niet bekend (de geestelijk adviseur?).

De originele vlag van Sparkler, voorzien van een prachtig logo, is door Treffers-man Alfons Akerboom jarenlang bewaard en inmiddels overgedragen aan de Stichting Oud Alkemade. De kosten voor het maken van deze vlag bedroegen in 1968 f 213,90.

In de vorige eeuw was het gebruikelijk dat iedere katholieke sportvereniging een geestelijk adviseur had. Bij Sparkler is dat jaren kapelaan De Roode geweest.

Van de familie Koot speelde er maar liefst vier zonen en twee dochters tafeltennis bij Sparkler. Omdat aanschaf van zo veel trainingspakken wel erg kostbaar was, breide moeder Koot voor haar kinderen een trui in de clubkleur bordeauxrood. Dochter Plony borduurde vervolgens op de rug de naam Sparkler. Jan Koot is nog jaren bestuurslid en voorzitter geweest. Samen met Piet Oomen begeleidde hij ook de jeugdteams bij uitwedstrijden.

Cor en Piet Bouwmeester werden in 1951 lid van Sparkler. Cor werd in 1954 en 1955 clubkampioen bij de junioren (zie de foto met de voor- en achterkant van de medaille uit 1954).

In 1957 stapte hij over naar tafeltennisvereniging RTC uit Rijnsaterwoude waar hij maar liefst veertig jaar in het 1^e team speelde. Inmiddels is Cor net zo oud als De Treffers en speelt hij daar nog zijn wekelijkse potje tafeltennis bij de recreanten.

Foto's medailles: Cor Bouwmeester

De laatste clubkampioen van Sparkler in 1969 was Joop van der Zwet, 2^e was Loek Akerboom en 3^e Sjaak Straver.

Bronnen: dank aan alle oud-leden van Sparkler voor hun informatie en foto's
50-jarig jubileumboek van De Treffers
Alfons Akerboom van De Treffers

Sjaak Bouwmeester

“Die palen gaan weer een tijdje mee”

“Bij elkaar hebben we toch wel zo'n tweehonderd uur besteed aan het opknappen van die twee palen. We hebben ze losgemaakt, met een geleende aanhanger vervoerd naar het Historisch Centrum en ze daar een aantal maanden onder handen genomen”, aldus Aad van Bnten (71), één van de vrijwilligers van Stichting Oud Alkemade. “Die palen gaan weer een tijdje mee!”

Niet alleen de palen, maar ook de lampen moesten worden opgeknapt. Aad: “Die lampen, die met vier stevige bouten bovenop de palen zaten, hadden natuurlijk ook te lijden gehad. Dat was een klusje voor mij. Ik ben meer van de techniek en het knutselen. Het schuren en schilderen laat ik eigenlijk liever aan een ander over. Met elkaar hebben we er iets moois van gemaakt. En ze staan nu op een mooie plek, waar ze weinig te lijden hebben.” De twee palen stonden tientallen jaren langs het Braassemmeer als lichtbakens voor het passerende scheepvaartverkeer. Toen ze in 1985 werden vervangen door stalen exemplaren, redde de familie Rodewijk ze van de sloop door ze als lichtbakens voor hun restaurant De Drie Eenen aan het Zuideinde te gebruiken.

Afgelopen zomer bood de familie de lichtbakens aan aan de Stichting Oud Alkemade, waar ze eind januari bij het Historisch Museum zijn geplaatst (zie de foto hier links).

Mevrouw Rodewijk verrichtte de 'openingshandeling' door de groene en rode lamp te ontsteken.

Aad van Bnten is één van de ongeveer dertig vrijwilligers die actief zijn bij de Stichting Oud Alkemade. Hij is woordvoerder van de *werkgroep Restauratie en onderhoud* die vooral actief is in de werkplaats. “Er valt altijd wel wat te repareren, we krijgen van alles aangeboden. Het gaat daarbij om oud gereedschap, oude huishoudelijke apparaten, oud speelgoed of andere spullen. Elke maandagavond en dinsdagmiddag zijn we daar bezig. En soms ook vaker, zoals laatst bij inrichten van de tentoonstelling over vervoer.” Dat Aad zich liever bezighoudt met de techniek en het knutselen is gezien zijn voorgeschiedenis niet vreemd. Zijn in Rijpwetering geboren vader Koos van Bnten was eerst automonteur en opende vervolgens nog voor de oorlog een fietsenzaak in de Doezastraat in Leiden. Aad zelf werd timmerman. Leerde het vak achter-eenvolgens bij een timmerbedrijf in Leiden, bij de gebroeders Akerboom in Rijpwetering, werd onder-

Aad in zijn element in de werkplaats van Oud Alkemade.

aannemer, behaalde zijn middenstandsdiploma en begon samen met een compagnon voor zichzelf, werkte bij de bedrijfsverzorgingsdienst voor boeren (waar hij bij ziekte inviel) en eindigde tenslotte bij het waterschap De Oude Rijnstromen. Hier volgde hij ook nog meerdere computercursussen voor het verwerken van gegevens van gemalen.

Door een oud-collega kwam hij in 2004 bij Oud Alkemade terecht. Zijn mooiste klus tot nu toe was het opknappen van een oude kachel. “Die kachel lag in stukken opgeslagen op de zolder. Hij is waarschijnlijk afkomstig van een boerderij, vroeger kon er ook brood mee worden gebakken. Ik heb hem zo goed mogelijk in de oude staat teruggebracht. Ik ben nog wezen kijken bij de Meerhoeve in Zevenhuizen, waar net zo'n exemplaar staat.”

Momenteel is de werkgroep de doopvont van de oude kerk van St. Petrus' Banden in Roelofarendsveen aan het opknappen. “Toen die kerk in 1968 werd gesloopt, veranderde de doopvont van eigenaar en verhuisde naar een voortuin aan de Floraweg. Een tijdje geleden kreeg Oud Alkemade de doopvont door Leo van Klink aangeboden. Die kan nu weer worden herenigd met de zware kap die al in het Historisch Centrum aanwezig is. Wel moet eerst het houten onderstel volledig worden vernieuwd. En ook aan de hardstenen doopvont moet door de weersinvloeden een en ander gebeuren, die is jarenlang gebruikt als plantenbak.”

Fons van Rijn

ZOEKPLAATJES

Op onze oproep van december 2011 met de foto van de klas van Mariaschool uit Roelofarendsveen omstreeks 1976 hebben wij van Brigitte van Emmerik uit Oude Wetering de namen doorgekregen. De nummers op de foto corresponderen met de lijst eronder.

1. Juffrouw van der Boog
2. René Roos
3. Jaap Termeulen
4. Luc van Klink
5. Kitty Hogenboom
6. Martien van Klink
7. Ruud Bakker
8. Felicio van Klink
9. Lenie van Hameren
10. Sonja Hillebrand

11. Monique Hoogenboom
12. José van de Werf
13. Harold Straathof
14. Aukje Westra
15. Marco Spruit
16. Ronald Hoogervorst
17. Hermien van der Meer
18. Brigit van Ruiten
19. Elma Spruit
20. Monique de Jong

21. Alex Koek
22. Rob van Ruiten
23. Frank van Beek
24. Marcel Hoogenboom
25. Patrick van der Meer
26. Harry Loos
27. Patrick Baars
28. Nico van Zwieten
29. Perry van de Wereld

Op de foto met dierenarts Rob Visser hebben slechts twee personen zich herkend: de 3e op de voorste rij is Karin Pieterse en de 5e op die rij is Mariska Pieterse.

Wie de andere namen weet, kan dit doorgeven aan Theo Meijer, tel. (071)3314706) of mailen naar info@oud.alkemade.net.

Er zit muziek in die jongen!

“Er zit muziek in die jongen!”, Zou de opa van Jan van der Meer dit tegen de vader en moeder van kleine Jan hebben gezegd, toen die lang geleden pianoles van hem kreeg? We zullen het nooit weten. Maar wat we wel weten is dat Jan kan terugkijken op een rijk muzikaal leven met vele hoogtepunten. En nog steeds speelt muziek een belangrijke rol in zijn leven.

Jan van der Meer is afkomstig uit Roelofarendsveen en hoewel de muziek hem over de hele wereld bracht, voelt hij zich nog steeds verbonden met zijn geboortedorp. Hij heeft er een aantal vrienden en komt er nog steeds graag. Voor Alkmadders vertelt Jan over zijn leven en over zijn ervaringen in Roelofarendsveen en ver daar buiten.

Jan van der Meer:

“Ik ben geboren op 3 augustus 1928. Mijn geboortehuis stond op wat toen Zuideinde B161 was (nu Zuideinde 70). Het huis staat er overigens nog steeds. Ik was de eerste van een gezin met acht kinderen. Ik had vier broers en drie zussen. Ons gezin had als bijnaam ‘Duis’.

Jan met zijn vader Antoon op de terugweg naar huis na een bezoek aan de kerk van St Petrus’ Banden.

Die naam blijkt afkomstig uit het voorgeslacht van mijn vader. Toen een van mijn voorvaders overleed, hertrouwde zijn weduwe met ene meneer Tijs Duis. Zo is deze naam in onze familie gekomen. Ik ben vernoemd naar mijn opa. Mijn vader was een kleine tuinder die groenten teelde. De tuin lag achter het huis. Mijn opa en oma woonden tegenover ons en van opa heb ik de eerste beginselen van het pianospelen geleerd. Dat was heel uitzonderlijk voor die tijd. Opa was ook tuinder, maar daarnaast was hij dirigent/organist van het kerkkoor van de Petrus’ Bandenkerk. Hij werkte ook als componist en in die hoedanigheid heeft hij ondermeer een Ave Maria gemaakt. Dit Ave Maria wordt nog steeds in kerken in de wijde omgeving ten gehore gebracht.

Opa had snel in de gaten dat ik talent had en hij

heeft mij dan ook erg gestimuleerd. Vanaf dat ik acht jaar was kreeg ik wekelijks pianoles van hem en ik ging iedere dag na schooltijd naar hem toe om te oefenen. Mijn ouders stonden er trouwens helemaal achter dat ik

De opa van Jan van der Meer, 11 december 1878-23 november 1945.

pianoles kreeg.

Mijn jeugd verliep dus anders dan bij de andere jongens van mijn klas op de Ignatiuschool. Ik ben er nooit mee gepest, hoewel er soms wel grapjes over werden gemaakt. Maar daar kon ik goed tegen. Ik had er trouwens wel een hekel aan dat als ik ergens was en er al snel gezegd werd: “Jan speel eens een moppie.”

Toen ik 13 jaar was zei opa op een dag: “Jij moet zondag de hoogmis spelen.” En daar zat ik dan die zondagochtend als dertienjarige achter het indrukwekkende orgel van de Petrus’ Bandenkerk met mijn opa naast me op de orgelbank. Het ging gelukkig allemaal goed. Overigens hebben twee van mijn zussen ook pianoles gehad, die kregen dat van Zr. Regina. Mijn zus Annie is later ook organist in de kerk geworden en mijn broers Kees en Paul hebben jarenlang bij Liefde voor Harmonie gespeeld. Tenslotte heb ik mijn broer Wil nog pianoles gegeven. Hij is nu nog steeds actief als dirigent van een klein koor. Muziek zat er dus wel in bij ons thuis.

Mijn opa vond dat ik na de lagere school naar het conservatorium moest. Ook mijn hoofdmeester, meneer De Jong, zag daar wel wat in. Daarom is hij op een dag met mij naar het Amsterdams Conservatorium gegaan, waar ik moest voorspelen voor de directeur Willem Andriessen. Ik had een sonate van Beethoven ingestudeerd en herinner me nog dat ik helemaal niet zenuwachtig was. Hij vond me qua niveau wel toe aan het conservatorium, maar gezien mijn leeftijd adviseerde hij om eerst de HBS te doen. Zo kwam ik op het Bonaventuracollege in Leiden terecht. Ik kon daar overigens niet zomaar naar toe, maar moest eerst toelatingsexamens doen. Daar had ik moeite mee. Ik moest zelfs nog een herexamen doen, maar uiteindelijk slaagde ik en werd ik toegelaten. Het was wel een hele overgang van de vertrouwde Veen naar Leiden. Ook de aansluiting op school kostte me de nodige tijd, maar na een jaar kon ik goed meekomen.

Ik zat daar tijdens de oorlog. Eerst in het gebouw aan de Mariënpoolstraat, maar toen dat gevorderd werd door de Duitsers, verhuisden we naar de Christelijke HBS aan de

Kagerstraat. Later werd die ook gevorderd. Zo heb ik een tijd thuisgezet, omdat ik niet meer naar school kon. Als gevolg hiervan heb ik een jaar langer over de HBS gedaan.

De Duitsers kwamen ook weleens bij ons thuis om onderduikers te zoeken. Ze gingen dan achter op de akker kijken, maar ze hebben bij ons nooit iemand kunnen vinden. Ik weet wel dat er in die tijd onderduikers in de polder zaten maar die zaten veel verder naar achteren.

Op de HBS kon ik wel verder studeren op de piano. Ik moest wel naar een andere leraar en dat was meneer Rijnbeek. Die woonde op de De Sitterlaan 53 in Leiden.

Mijn eerste piano kocht ik in een huis waarvan de inboedel verkocht werd. Dat huis stond toentertijd aan het Noordeinde tegenover de Petrus' Bandenkerk. Ik had de piano zelf bij elkaar verdiend, maar het was geen best exemplaar.

Zuideinde 70: het geboortehuis van Jan van der Meer. Het huis werd bewoond door twee gezinnen, links woonde de familie Van der Meer. De eerste piano van Jan stond in de kamer linksvoor.

Vaak reisde ik met de bus van Maarse en Kroon, omdat ik anders te laat thuis zou zijn. De pianoles was natuurlijk na schooltijd. Ik had er trouwens wel moeite mee om te blijven oefenen. Er was nog wel tijd voor andere activiteiten. Als jonge pianist gaf ik toen ook al pianoles. Zo herinner ik mij dat ik les heb gegeven aan Theo Meijer van de bakker. Deze bracht af en toe een brood voor ons mee. Want we hebben wel honger geleden in die tijd. Vooral de Hongerwinter (winter 1944–1945) was zwaar. Vaak hadden we te weinig eten, omdat mijn moeder de mensen uit de stad, die aan de deur kwamen vragen om eten, niet kon weigeren. We gingen naar de gaarkeuken om eten te halen, maar dat eten werd steeds slechter. Ik herinner me het groene water (soep) en het bietenbrood nog heel goed. Zoals gewoon was in die tijd, moest ik soms meehelpen op de tuin. Ik was ook lid van de jongenscongregatie. We kwamen wekelijks bij elkaar in de kerk.

Ook bezocht ik toneelavonden in de Pancratiuszal, waar de toneelvereniging Sint Pancratius opvoeringen gaf. Ik heb samen met een klasgenoot in de pauze van die voorstellingen weleens muziek gemaakt. Die klasgenoot was Louis Bouwmeester, die viool speelde. Hij kwam uit een heel muzikaal gezin, dat later naar Canada emigreerde. Ik heb hem daar nog tweemaal bezocht.

De opleiding tot pianist

Nadat ik mijn HBS-diploma had behaald besloot ik naar het Koninklijk Conservatorium in Den Haag te gaan. Dit was vanuit Roelofarendsveen beter te bereizen dan het Amsterdams Conservatorium. Ik kreeg daar te maken met de nieuwe directeur Hendrik Andriessen. Hij was de broer van Willem Andriessen, bij wie ik in Amsterdam had voorgespeeld. Ik koos voor piano als hoofdvak. De studie bestond uit twee delen.

Eerst was er de opleiding voor leraar. Daar stond vijf jaar voor. Daarna kon je nog twee jaar verder voor de studie als solist. Ik heb het eerste deel in drie jaar kunnen voltooien, omdat ik al heel wat ervaring had.

In totaal heb ik tien jaar op het Conservatorium gestudeerd. Dat zou nu helemaal niet meer kunnen, maar ik heb er in mijn carrière veel aan gehad. Dat kostte natuurlijk wel veel geld, maar door vrijstellingen, korting op het collegegeld en vooral ook door er veel bij te werken heb ik het toch gered. Ik trad in die tijd nog weleens op tijdens bruiloften en partijen in café Van der Geest (nu Heemskerk – Jan Punt) en café de Vier Heemskinderen (nu café De Pepersteeg). Ik speelde dan op de accordeon.

De directeur heeft me erg gestimuleerd om ook koördirectie te gaan studeren en daarna heb ik nog het hoofdvak klavecimbel gedaan. Met een apart diploma voor begeleider, waarvoor ik zelfs een tien haalde. Daar was ik wel heel trots op. Voor het examen moest je een docent begeleiden op de piano zonder dat je het stuk eerder geoeffend had.

Getrouwd met Coby Rietbroek

Ik heb tot mijn trouwen in het ouderlijk huis aan het Zuideinde gewoond. Ik ben in 1955 getrouwd met Coby Rietbroek. Zij kwam uit een groot gezin van het Noordeinde en was net als ik muzikaal. In de oorlog was ze lid van een club voor jonge meisjes, die geleid werd door Tonia Koek-Bakker. Ze hadden een clubhuis in een oude woning aan het Zuideinde naast bakker Meijer. Ook zong ze in een klein koor, het Agneskoor. Ik begeleidde dat koor weleens en zo heb ik haar leren kennen.

In de periode van 1956 tot 1966 kregen we vijf kinderen (één meisje en vier jongens). Dat was een hele drukke tijd. Ik was vaak weken van huis vanwege buitenlandse concertreizen en mijn vrouw had dus meestal de zorg voor het gezin. Overigens is ze ook weleens mee geweest op zo'n concertreis, bijvoorbeeld naar Indonesië. Toch vond ze ook nog de ruimte om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. In haar jeugd was ze net zoals ik, lid van een congregatie. Uiteraard was dat de meisjes-congregatie, die geleid werd door de kapelaan. Ook is ze lid geweest van diverse koren, waaronder Vox Laeta. En ze heeft zich verdienstelijk gemaakt als toneelspeelster onder meer bij de Katholieke Arbeidsbeweging (KAB).

Ik was in die tijd ook dirigent/organist van het kerkkoor van de St. Lodewijkskerk in Leiden. In 1959 maakte ik nog een uitstapje naar Oss, als directeur van de muziekschool, maar dat heeft slechts een jaar geduurd. In 1960 keerden we terug naar de Leidse regio. We gingen in Leiderdorp wonen, omdat daar net nieuwe woningen beschikbaar waren. En Leiden lag centraler met het oog op mijn werk als concert-pianist. Daarnaast werkte ik nog als pianoleraar aan de Leidse muziekschool en was ik de vaste pianist van het Residentieorkest. Twee van mijn kinderen zijn beroepsmusicus geworden en dat vind ik wel erg leuk.

Dirigent van Vox Laeta

Kort na de oorlog werd in Roelofarendsveen Vox Laeta opgericht. De eerste dirigent was Toon Vranken. Hij vroeg me weleens om concerten te begeleiden en toen hij in 1954 vertrok werd ik gevraagd als dirigent/begeleider. Daarnaast was ik verantwoordelijk voor de programmering. Ik vond dat fijn om te doen. Ik kende de mensen en het was een enthousiaste groep om mee te werken. We oefenden in de Pancratiuszaal. Je had daar een voorzaal met podium en een

Jan van der Meer aan het werk met 'zijn' Vox Laeta. Foto van oktober 1970.
Archief Stichting Oud Alkemade

achterzaal. Met name de achterzaal, waar we repeteerden, had een hele goede akoestiek. De uitvoeringen werden in de voorzaal gegeven. Vox Laeta was in die tijd een groot koor met veel jonge mensen. Dat had te maken met het feit dat er in die naoorlogse jaren nog weinig te doen was in het dorp en op deze manier konden de jongeren elkaar toch ontmoeten.

In het archief van de Stichting Oud Alkemade bevindt zich het archief van zangvereniging Vox Laeta.. In het eerste reglement van de vereniging uit 1945 lezen we in artikel 6: 'Het Bestuur heeft de zorg voor een Dirigent en regelt met Hem de conditie en bepalingen, die voor de Dirigent noodzakelijk zijn. Bij belangrijke maatregelen zal echter eerst de meening der leden moeten worden gevraagd.' Dit reglement wordt op 19 mei 1949 herzien en dan staat er over de dirigent: 'het Bestuur benoemt de Dirigent der Zangvereniging en regelt met hem de voorwaarden, waaronder hij deze vereniging ten dienste staat. Hij wordt op alle vergaderingen uitgenodigd en als deskundig persoon inzake zang en muziek dienen Bestuur en Leden hem te volgen in muziek-technische aangelegenheden.' Jan van der meer werd op 26 augustus 1954 benoemd tot dirigent van Vox Laeta met een proeftijd van drie maanden. Hij zou het zevenenveertig jaar volhouden.

Ook traden we soms buiten Roelofarendsveen op. Ik herinner me nog een concert in de Rotterdamse Doelen en twee buitenlandse concertreizen naar Engeland en Frankrijk. Dat laatste was in Nancy, waar ook koren van achter het IJzeren Gordijn optraden. Dat was wel bijzonder in die tijd, maar dit vormde geen belemmering voor een goed contact met de mensen uit die koren. Later, toen

het Gordijn gevallen was, hebben we in 1999 een concert reis naar Praag georganiseerd. We hebben daar toen de tweede prijs behaald. Ook heeft Vox Laeta in weleens een radio-optreden verzorgd. Dat was natuurlijk wel spannend. Ik heb het in al die jaren een grote uitdaging gevonden om het beste uit het koor te halen en een zo hoog mogelijk niveau te bereiken.

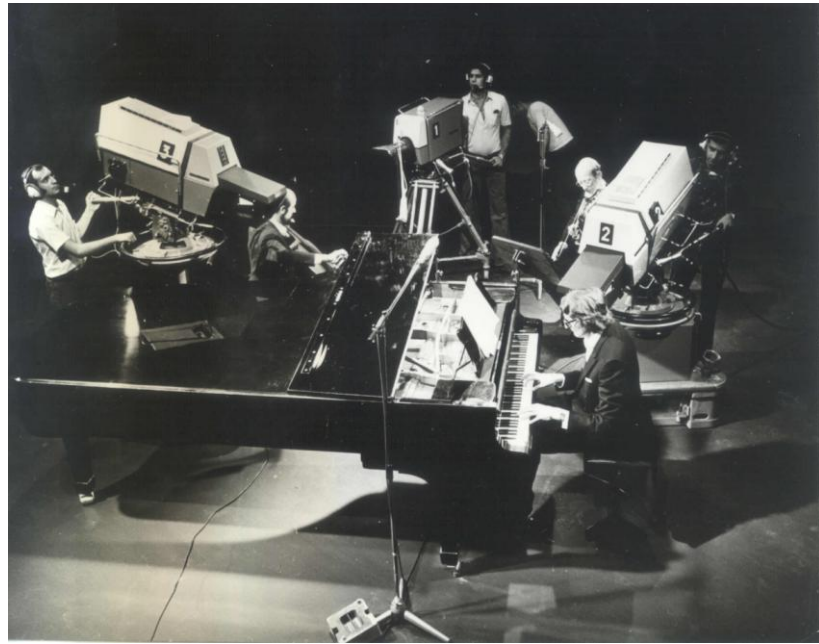
Uiteindelijk ben ik 47 jaar dirigent geweest van Vox Laeta en heb op zondag 27 mei 2001 op een grootse wijze afscheid genomen.

Werkzaam als pianist

Ondertussen was muziek maken natuurlijk mijn beroep. Al in 1953, toen ik dus nog op het conservatorium zat, werd ik door de fluitist Koos Verheul gevraagd als begeleider. Op de terugweg van een concert dat we in Parijs hadden gegeven, deed hij mij in de trein het voorstel om een vast duo te worden. Ik ging graag op zijn voorstel in en we hebben tot zijn overlijden in 2010 een vast duo gevormd. We traden op tijdens debutantenconcerten voor beginnende solisten. Dat leverde vaak recensies op in allerlei kranten en vervolgens werden we dan gevraagd voor een radio-optreden. Ook heb ik regelmatig optredens verzorgd in het programma (Han) Reiziger in muziek op de zondagochtend. Verder werkte ik samen bij televisieoptredens met Ruud Jacobs (de broer van Pim), Rogier van Otterlo en Thijs van Leer. In 1969 werd het Mendelssohntrio opgericht door Elias Arizcuren. Hij was cellist, afkomstig uit Baskenland (Spanje). Verder maakte Henny Ravenstein als violiste deel uit van het trio. In 1973 werd Henny vervangen door Jaring Walta. Ik kende hem omdat hij concertmeester was van het Residentieorkest en ik daar ook speelde en de pianopartijen voor mijn rekening nam. Later werd Jaring vervangen door de Amerikaan Richard Kilmer.

Met het Mendelssohntrio maakten we vele buitenlandse reizen. Zo herinner ik mij een concertreis naar Teheran, de hoofdstad van het vroegere Perzië (nu Iran) in 1973 in het kader van een culturele uitwisseling. We traden daar een aantal keren op en hadden ook een televisieoptreden.

Ik weet nog dat na afloop van een van die concerten het echtpaar Zaalberg van de pottenbakkerij op de Hoge Rijndijk, die ik goed kende, voor mijn neus stond. Ze waren op vakantie in Teheran en hadden in de stad affiches van ons concert gezien. Ze hadden direct besloten

Jan achter de piano in de televisiestudio in Teheran, Perzië

om daar heen te gaan. Dat was natuurlijk een erg onverwachte, maar wel heel leuke verrassing toen ik ineens met hen geconfronteerd werd. Overigens rommelde het in die tijd al in Teheran. Er was scherpe bewaking en voor een bezoek aan de Amerikaanse ambassade had je een speciaal pasje nodig.

De concertreizen brachten me in vele plaatsen in Europa, maar ook in Midden- en Zuid-Amerika en in Zuidoost Azië. Ik heb dus veel van de wereld gezien. Soms ging het om reizen van vijf weken, soms korter. Ik pendelde dan van hotel naar concertzaal en weer terug.

In totaal heb ik in mijn leven 54 concertreizen gemaakt en tijdens die reizen 189 concerten gegeven.

In 1988 ben ik met de VUT gegaan. Ik was toen dus zestig jaar. Sindsdien doe ik het wel rustiger aan. Maar als het even kan speel ik nog iedere dag piano. Soms treed ik nog op. Zo heb ik de laatste jaren een aantal concerten begeleid van het koor Con Passione. En ik hoop dat ik nog lang bezig kan blijven met muziek.”

Samengesteld door Geert-Jan van Beek

Bronnen:

Jan van der Meer

Archief Stichting Oud Alkemade

Fluit, uitgave van het Nederlands Fluit Genootschap 2009

Met de Carsjensboot over Braassemermeer en Kagerplassen

“Een tochtje, zóó mooi en zóó vol afwisseling, waar men nog lang en met genoeg aan zal terugdenken”. Met dergelijk zinnen probeerde Stoombootmaatschappij Carsjens aan het begin de vorige eeuw klanten te werven voor “een van de mooiste watertochten welke in Holland te maken zijn, de tocht over de Braassemer- en Kagermeren.”

De salonboot van Stoombootmaatschappij Carsjens vertrok gedurende de zomermaanden vrijwel elke dag om 12.30 uur vanaf de Leidse Beestenmarkt en arriveerde daar weer ruim vier uur later. De tocht verliep via de Oude Vest naar de Haven om vervolgens via Leiderdorp, Koudekerk, Woubrugge, Oude Wetering, Nieuwe Wetering en de Kagerplassen weer in Leiden

Goede zaken

De stoombootmaatschappij was in 1855 opgericht door de toen 46-jarige in het Duitse Emmen geboren Frederik Carsjens. De eerste jaren werkte hij vanuit Alphen aan den Rijn en het toen nog zelfstandige Oudshoorn. Het eerste schip was nog uitgerust voor zowel passagiers- als vrachtvervoer. Het bedrijf onderhield onder meer diensten op Amsterdam, Gouda en Leiden.

Blijkbaar deed Carsjens goede zaken, want rond 1870 nam de concurrentie van andere maatschappijen toe van onder meer De Volharding, Bus en J. van der Tang. Ze zaten nogal eens letterlijk in elkaars vaarwater, zozeer dat de minister van Binnenlandse Zaken dreigde met het intrekken van de concessie als er weer sprake zou zijn van opzettelijke aanvaringen op.

In 1876 volgde de in Oude Wetering wonende zoon Wouter Carsjens zijn vader op.

Deze Wouter overleed in 1897, waarna P.J. Weijenberg, een aangetrouwd familielid, het roer overnam. In 1915 werd het bedrijf failliet verklaard, nadat Weijenberg een jaar eerder was overleden. De stoombootmaatschappij werd ingehaald door nieuwe technische ontwikkelingen, het personen-vervoer werd overgenomen door de auto, bus en trein. Daar kon de sierlijk gepavoiseerde salonboot – zelfs al was hij voorzien van een welingerichte keuken die smakelijke spijzen bereidde – niet tegenop.

Fons van Rijn

Een boot van Carsjens in het begin van de vorige eeuw bij de aanlegsteiger van hotel Hollandia in Oude Wetering, ter hoogte van Veerstraat 8.

de belanden.

Tijdens de tocht werd getracht het de reizigers naar de zin te maken. *‘De sierlijk gepavoiseerde (met vlaggen versierde) boot heeft een welingerichte keuken, waar onder leiding van een bekwaam kok, de door de reizigers verlangde spijzen smakelijk worden bereid, en in de daarvoor gezellig ingerichte glazen deksalon op keurig gedekte, met bloemen versierde tafeltjes worden opgediend’.*

Het tochtje kostte 50 cent, kinderen half geld.

Herinneringen (3)

Heen en weer

Wie kent het niet, het beroemde lied van Drs. P: 'Heen en weer', over het pontje dat in weer en wind passagiers overzet van de ene naar de andere kant van het water?

Hier moest ik aan denken toen ik hoorde dat de nieuwe tentoonstelling over vervoer zou gaan, niet alleen vrachtvervoer, maar ook personenvervoer. De vervoermiddelen om ergens naar toe te gaan waren in mijn jeugd heel beperkt: de fiets of de bus. Mijn actieradius was dus beperkt.

Met de roeiboot het Paddegat over

We gingen zoals zovelen in die tijd niet echt op vakantie, maar genoten van 'daagjes uit' en daar waren we heel tevreden mee. Zo'n dagje uit ging bijvoorbeeld naar Avifauna en het grote nieuwe zwembad dat daar naast lag. Natuurlijk gingen we op de fiets. De kortste weg was via het Paddegat en door Woubrugge naar Alphen aan den Rijn. Dat ritje was al een uitje op zich. De veerman in de jaren vijftig en zestig was Gijs van der Lip die zijn roeiboot hiervoor ingericht had. In het midden stond een houten paal om de fietsen tegenaan te zetten. Zelf zochten we een plekje voor- of achterin. We waren al gauw met vijf à zes fietsen en niet de enigen die voor een paar dubbeltjes overgezet moesten worden. Het was dus vaak 'volle bak', maar de pontbaas trok zich niets aan van onze angstige gezichten en roeide zijn vrachtje kundig over de golven en tussen het vrachtverkeer door naar de overkant.

Langs de Heimanswetering kon je helemaal doorfietsen tot aan de Oude Rijn, recht tegenover Avifauna. Ook die hindernis werd genomen met een roeiboot. Na een klein uurtje waren we op onze bestemming aangekomen. Een paar jaar later mocht je niet meer langs de dakpannenfabriek van Van Oord fietsen en werd dit pontje over de Oude Rijn uit de vaart genomen. Omfietsen was te ver en daarmee eindigde dit uitstapje op de fiets.

Trekpont van Gijs van Staveren

Het veer over de Oude Wetering was ooit een trekpont. Gijs van Staveren trok dan aan een soort van schuifblok het pont van ene naar de andere kant. Later werd het pont 'gemoderniseerd' met een buitenboordmotor. In zijn bruine manchesterpak, met een door weer en wind, regen en sneeuw getekende kop, heeft hij mij en mijn collega's van Boot Beton vele malen overgezet.

Met de bus naar de Zuidhoek

Wij woonden op de Noordhoek, destijds het middelpunt van Roelofarendsveen waar vandaan alles en iedereen vertrok. Zo ging er zelfs nog een bus van Maarse & Kroon de Veer in, helemaal naar de Zuidhoek. Vanaf half zeven 's morgens tot

Op het pont van Gijs van Staveren met mijn collega's Wilma van der Salm (l) en Petra Regoor (r).

laat in de avond. Veel jongelui die mochten 'doorleren' gingen toen met de bus naar school in Leiden. De Noordhoek was het verzamelpunt van alle bussen. 's Zomers verzamelden vele groepjes zich daar om met elkaar op de fiets naar Leiden te gaan.

Pettycoat

De grappigste herinnering aan het fenomeen 'heen en weer' heb ik echter uit mijn tienertijd. De Noordhoek was hét ontmoetingspunt voor jongens en meiden van een jaar of 16 – 17. Het was toen ook al belangrijk om te zien en gezien te worden. Dus op mooie zomeravonden liepen de bakvissen in jurken met petticoats van de Noordhoek naar de Noordbrug, die wij Piet-de-Jongebrug noemden. En maar omkijken - en maar giechelen. Dan weer heen - dan weer terug. De blauwe Puch's met de stoere jongens met glimmend zwart haar er achter aan, lekker gas geven. Vanuit onze huiskamer konden we alles heel mooi gadeslaan. Ik voelde absoluut niet de behoefte om mee te doen, ik moest er eerder een beetje meewarig om lachen. 'Laat ze toch lekker het heen-en-weer krijgen' dacht ik dan, 'hier doe ik niet aan mee!'

José van der Meer-van der Zwet

Heeft u ook bijzondere of persoonlijke herinneringen aan vroeger? Laat het ons weten en stuur uw reactie naar de redactie. Per e-mail naar info@oud.alkemade.net. Per post naar: Saskia van Uylenburch-laan 22, 2377 CE Oude Wetering.

Schenkeningen aan de Stichting Oud Alkemade

De afgelopen maanden ontvingen wij de volgende voorwerpen:

Poppenhuis, poppenwagen, poppenkinderstoel, pop, hobbelpaard	Mevrouw Buschman
Karrenwiel	
Diverse krantenknipsels, jaarverslagen, kasboeken FNV	Sjaak Bouwmeester
Diverse jaargangen 'De fabrieksarbeider' en 'Industria'	Sjaak Bouwmeester
Tekeningen openbare scholen	Sjaak Bouwmeester
Tekeningen en technische omschrijvingen	J. van Tol
Dia's brand R.K. kerk Oude Wetering	K. van Ruiten
Fototoestel Hacoflex	J. Kret
Wandkleed en div. spullen uit kapsalon Noordeinde 116	I. Mooijekind
Stoel met rieten zitting	M. vd Willik
Diverse gereedschap	J. Wesselman
Diverse gehaakte kledjes	Mevrouw Hogenboom-Loos
Foto in lijst van raadhuis, secretariswoning en postkantoor	H. van Kralingen
Bidprentjes foto reünie Ignatiusschool	J. Turk
Buiten lamp (bullie)	K. Borst
Olielamp met reservesokjes	L. Turk
Bodywarmer klussenteam Alkemade	B. van Wordragen
Diverse foto's	Th. van der Klugt
Diverse t-shirts, bakkersjasje, schort, pet (NAK-tuinbouw)	T. van der Zwet

Alle gevers hartelijk bedankt voor hun schenkingen!

Wilt u ook voorwerpen aanbieden? Neem dan contact op met onderstaande medewerkers:

* voor foto's, dia's, films etc.: Leo Stiens, tel. 0171-3312168 of mobiel 06 27842264,
e-mail: hulst50@hetnet.nl.

* voor ander materiaal: Sjaak Koek, telefoon 071-3312066 of mobiel 06-15681872,
e-mail: sjaakoek@hotmail.com.

U kunt uw spullen brengen tijdens de openingsuren van het museum: zondag van 14.00-17.00 uur, dinsdagmiddag van 13.30-16.00 uur, maar ook op maandagavond van 20.00-22.00 uur wanneer er medewerkers in het museum aan het werk zijn.

Lezing over de Tweede Wereldoorlog

Op **dinsdag 17 april a.s.** vertelt Erwin de Mooy wederom in het dorps huis van Rijpwetering (Plein 13) een zeer interessant verhaal uit de Tweede Wereldoorlog. Deze keer laat hij indringende beelden zien over het neerstorten van een vliegtuig bij De Engel [buurtschap tussen Lisse en Sassenheim], het onderduiken van de bemanning in onze streek en de naspeuringen die hij heeft gedaan over deze periode. De presentatie duurt twee keer drie kwartier, onderbroken door een koffiepauze. De aanvang is 10.30 uur en de toegang is gratis! De Stichting Oud Alkemade heeft haar medewerking verleend aan deze lezing.